

POSUŠJE

Analiza usklađenosti razvojnih strategija sa društveno-ekonomskim razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva

Cilj ove komparativne analize je utvrditi u kojoj su mjeri razvojne strategije općine Posušje usklađene sa razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva koje su identifikovane u ovoj lokalnoj zajednici tokom terenskog dijela istraživanja.

Analizom je obuhvaćeno 17 postojećih ciljeva održivog razvoja, koje je utvrdila Generalna skupština Ujedinjenih nacija (UN) sa ciljem da posluže kao globalne smjernice ka održivom razvoju. Korišteni su slijedeći ciljevi održivog razvoja:

- svijet bez siromaštva;
- svijet bez gladi;
- zdravlje i blagostanje;
- kvalitetno obrazovanje;
- rodna ravnopravnost;
- čista voda i sanitarni uslovi;
- pristupačna energija iz čistih izvora;
- dostojanstven rad i ekonomski rast;
- industrija, inovacije, infrastrukture;
- smanjenje nejednakosti;
- održivi gradovi i zajednice;
- odgovorna proizvodnja i potrošnja;
- očuvanje klime;
- očuvanje vodenog svijeta;
- očuvanje života na zemlji;
- mir, pravda i snažne institucije;
- partnerstvom do cilja.

Analizom razvojnih strateških dokumenata općine Posušje utvrđeno je da postoji djelimična usklađenost sa većinom ciljeva održivog razvoja. Razvojni strateški dokumenti općine Posušje usklađeni su sa društveno-ekonomskim razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva u potpunosti u pet od ukupno 17 posmatranih ciljeva održivog razvoja i to:

- kvalitetno obrazovanje;
- čista voda i sanitarni uslovi;
- dostojanstven rad i ekonomski rast;
- odgovorna proizvodnja i potrošnja;
- očuvanje života na zemlji.

U odnosu na osam ciljeva postoji djelimična usklađenost i to:

- svijet bez siromaštva;
- zdravlje i blagostanje;
- rodna ravnopravnost;
- industrija, inovacije, infrastrukture;
- održivi gradovi i zajednice;
- očuvanje vodenog svijeta;
- mir, pravda i snažne institucije;
- partnerstvom do cilja,

dok potpuna neusklađenost postoji u pogledu četiri cilja održivog razvoja:

- svijet bez gladi;
- pristupačna energija iz čistih izvora;
- smanjenje nejednakosti;
- očuvanje klime.

Na osnovu provedene analize, može se zaključiti da je Općina Posušje orijentisana ka održivom i participativnom razvoju, ali ne u potpunosti. Lokalni razvojni dokumenti prepoznaju ključne potrebe lokalne zajednice, kada je riječ o podršci poduzetništvu, komunalnoj i putnoj infrastrukturi, društvenim sadržajima. Strateški razvojni okvir obuhvata širok opseg mjera koje se odnose na poslovnog okruženja i konkurentno lokalno gospodarstvo. Međutim, u određenim segmentima, iznimno važnim za održivi razvoj, kao što su rodna ravnopravnost, smanjenje nejednakosti, očuvanje klime, obuhvat je nedovoljan.

Potrebe u vezi sa socijalnom zaštitom i zdravstvom nisu precizno razrađene, a strateški dokumenti ne sadrže dovoljno konkretnih mjera u ovim oblastima. Na području općine ne postoje istraživanja o siromaštvu, o nejednakostima, što onemogućava kvalitetno targetiranje potreba i odgovarajućih usluga/odgovora.

Pozitivnu praksu predstavljaju partnerstva između javnog i privatnog sektora, kao što su partnerstva koja se realizuju u svrhu kreiranja povoljnog poslovnog ambijenta i unaprjeđenja gospodarskog rasta i razvoja.

U okviru provođenja Lokalnog akcijskog plana u općini Posušje 2022-2025, značajan oslonac predstavlja multisektorska suradnja između ključnih sudionika u primjeni ovog plana.

Procjena usklađenosti se oslanja na iste izvore kao i Izvještaj za općinu Posušje – Ciljevi održivog razvoja.

U tabeli u nastavku predstavljena je procjena usklađenosti za svaki od ciljeva održivog razvoja.

Ciljevi održivog razvoja	Razvojne potrebe identifikovane terenskim istraživanja	Razvojne potrebe navedene u strateškim dokumentima općine Posušje	Mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima	Procjena stepena usklađenosti razvojnih strategija
Svijet bez siromaštva	<p>Ne postoje saznanja niti istraživanja o siromaštvu u općini Posušje.</p> <p>Na osnovu provedenih intervjua, može se zaključiti da su mladi i žene koje su pogođene siromaštvom, te postoje potrebe za širim spektrom poticajnih mjera kako bi se unaprijedio njihov položaj (obrazovanje, socijalna zaštita, zapošljavanje i samozapošljavanje i dr).</p>	<p>Lokalni strateški i akcioni dokumenti ne adresiraju posebno siromaštvo. Nisu postavljene direktne mjere za smanjenje siromaštva. Ne postoji sveobuhvatno istraživanje siromaštva u općini Posušje. Sliku o siromaštvu nam djelimično daju zvanični podaci o stanju nezaposlenosti, stanju u oblasti socijalne zaštite, podaci o dohotku, odnosno primanjima i dr.</p> <p>Na osnovu dostupnih pokazatelja možemo posredno zaključiti da su nezaposlene osobe, među kojima su značajno zastupljeni mladi i žene, osobe s invaliditetom, osobe i obitelji u stanju socijalne potrebe, te umirovljenici kategorije koje su</p>	<p>Postojeće mjere se odnose na unaprijeđenje sistema socijalne zaštite i jačanje kapaciteta prvenstveno kroz jačanje stručnog kadra, jačanje stacionarnih kapaciteta ustanova socijalne zaštite i obezbjeđivanje finansijskih sredstava za potporu socijalnim uslugama, te mjere koje se odnose na podršku zapošljavanju i samozapošljavanju.</p>	Djelimično usklađene

		pogođene siromaštvom.		
Svijet bez gladi	Nisu dostupne informacije o broju gladnih i i potrebama za javnim kuhinjama u Posušju.	Nisu identifikovane potrebe koje se odnose specifično na ovaj cilj, kao ni potrebe za osnivanjem javne kuhinje.	Nema konkretnih mjera	Neusklađenost
Zdravlje i blagostanje	Nisu identifikovane specifične potrebe u vezi sa zdravljem.	Strateški razvojni okvir općine Posušje prepoznaje značaj unaprijeđenja zdravstvenih usluga. Ciljevi javnog zdravstva na području Županije Zapadnohercegovačke usmjereni su na pružanje usluga preventivnih ultrazvučnih pregleda, izdavanje sanitarnih knjižica, mikrobiološku analizu zdravstvene ispravnosti vode za piće, kvalitet otpadnih, površinskih i voda za rekreaciju.	Planirano je osnivanje Centra za mentalno zdravlje u sklopu DZ Posušje, proširenje usluga za djecu.	Djelimično usklađene
Kvalitetno obrazovanje	Iskazane su potrebe za ulaganjima u kvalitetne obrazovne sustave, programe strukovnog osposobljavanja i nadogradnju vještina u cilju jednostavnijeg	Općina Posušje je prepoznala problem deficitarnih zanimanja u Posušju i kontinuirano radi na njegovom rješavanju. Strateške potrebe na području općine se odnose na proširenje kapaciteta	Strateškim razvojnim okvirom je planirano pokretanje Centra za odgoj i obrazovanje osoba s posebnim potrebama. Druge mjere u vezi sa razvojem obrazovanja su:	Usklađene

	<p>uključivanja u svijet rada. U obrazovnom sustavu trebalo bi provesti fleksibilizaciju i modernizaciju tog sustava na način da se obrazovni programi prilagode potrebama poduzetnika.</p>	<p>predškolskih ustanova, opremanje i modernizaciju škola i uvođenje suvremenog načina odvijanja nastave u srednjim školama.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Završetak nove osnovne škole; - Opremanje kabineta u osnovnim školama; - Izrada analiza potreba tržišta rada i obrazovnog kadra. <p>Lokalnim akcijskim planom zapošljavanja 2022-2025. planirano je informatičko obrazovanje svih nezaposlenih, kao i osoba sa invaliditetom i drugih ranjivih skupina. Planirani su i kursevi stranih jezika za mlade osobe uzrasta od 15 do 30 godina. Ovim planom je definirana i praksa u općinskoj upravi kako bi se studentima završne godine studija i diplomcima omogućilo sticanje praktičnog znanja i iskustva relevantnog za</p>	
--	---	--	---	--

			<p>uključivanje na tržište rada.</p> <p>Važna mjera u sklopu ovog plana odnosi se na promociju poduzetničkog duha kod učenika u osnovnim i srednjim školama (poduzeća za vježbu).</p> <p>Sa ciljem povećanja zapošljivosti u ruralnim područjima općine planirana je organizacija specijaliziranih obuka po potrebi u općini (organska proizvodnja, ovčarstvo, kozarstvo, pčelarstvo, seoski turizam, avanturistički turizam), kao i edukacije: kako tražiti posao, pisanje CV-ja.</p> <p>Preostale mjere planirane kroz LAPZ se odnose na odvijanje prakse srednjoškolaca u Tehnološkom parku Posušje, te prekvalifikaciju</p>	
--	--	--	---	--

			nezaposlenih osoba.	
Rodna ravnopravnost	Muškarci su puno više plaćeni u svim sektorima i u svim oblastima. Prema mišljenju ispitanika, žena preuzima puno više, i da radi i ostaje kod kuće, brine o djeci, obavlja kućne poslove. Potrebno je povećati učešće žena u svim sektorima, kao i u institucijama (na mjestima odlučivanja).	Na lokalnom nivou ne postoji poseban dokument niti tijelo koje se bavi pitanjima rodne ravnopravnosti. Strateški razvojni okvir samo djelimično tretira pitanja ravnopravnosti polova, u dijelu koji se odnosi na stanje i kretanja na tržištu rada, stanje korisnika socijalne zaštite i strukturu učenika glazbene škole.	Lokalnim akcijskim planom su definirane poticajne mjere usmjerene, između ostalog, i na žene poduzetnice i obrtnice. Žene su jedna od ciljnih grupa u okviru programa zapošljavanja i samozapošljavanja 2023.	Djelimično usklađene
Čista voda i sanitarni uslovi	Pristup vodi na većem dijelu općine je na zadovoljavajućem nivou. Problem kanalizacije se rješava postepeno.	Posušje nema izgrađen kanalizacijski sustav, njegova izgradnja se odvija po segmentima. Pokrivenost stanovništva vodoopskrbnim sustavom je oko 85%. Pokrivenost domaćinstava s pristupom kontrolisanoj vodi za piće iznosi 90%. Veliki problem predstavlja nedostatak separate kanalizacijske mreže i pročištača vode.	Strateškim razvojnim okvirom su definirane mjere u vezi sa ovim ciljem usmjerene na razvoj vodovodnog, kanalizacionog sustava (kroz izgradnju kanalizacijske mreže na području općine Posušje, kao i izgradnju pročištača otpadne vode) i upravljanje otpadom. Planirana su sredstva iz	Usklađene

			proračuna općine i drugih izvora.	
Pristupačna energija iz čistih izvora	<p>Identifikovana je potreba za subvencioniranjem izgradnje solarnih elektrana – jedna od ideja je da se to realizuje kroz fond za zaštitu okoliša.</p> <p>Potrebno je povećati razinu svijesti o korištenju obnovljivih izvora energije u lokalnoj zajednici.</p>	<p>Prepoznate su potrebe za provođenjem mjera energetske učinkovitosti, kakve su realizovane u prethodnom periodu.</p> <p>Na području općine postoje planovi za izgradnju vjetroelektrana.</p>	Nisu definirane konkretne mjere.	Neusklađene
Dostojanstven rad i ekonomski rast	<p>Odlazak stanovništva /migracije su jedan od najvećih problema u općini Posušje.</p> <p>Ispitanici su ukazali da je prilikom razmatranja migracija potrebno je uzeti u obzir i psihološke faktore zbog kojih građani napuštaju BiH, socijalne i društvene norme, te lošu političku situaciju u BiH.</p> <p>Prema mišljenju predstavnika</p>	<p>Identifikovan je problem iseljavanja radno aktivnog stanovništva s područja općine Posušje.</p> <p>Ključne potrebe se odnose na bolju povezanost gospodarstva i obrazovanja, razvoj kapaciteta na razini lokalne zajednice za kreiranje i implementaciju politike zapošljavanja, povećanje udjela žena u ukupnoj zaposlenosti, veći broj radnih mjesta za osobe sa invaliditetom,</p>	Općina Posušje je izradom lokalnog akcijskog plana zapošljavanja postavila okvir sa ciljevima i prioritetima, programima i mjerama usmjerenim na povećanje zaposlenosti. Planom je obuhvaćen širok spektar mjera kao što su program obuke, prekvalifikacije nezaposlenih osoba, dodjele poticajnih sredstava, subvencija za zapošljavanje i	Usklađene (uzevši u obzir činjenicu da određene potrebe nisu u nadležnosti općine, već viših nivoa vlasti)

	<p>poslovnog sektora, da bi se riješilo pitanje zadržavanja radne snage potrebno je poboljšati ravnotežu između poslovnog i privatnog života zaposlenika, a to se može postići kroz suvremenije radno zakonodavstvo, razne programe socijalne sigurnosti od kojih neki uključuju fleksibilnije radno zakonodavstvo u smislu definiranja roditeljskih dopusta, otvaranja vrtića za pristupačno čuvanje djece da bi radnici mogli s mirom odraditi svoje radno vrijeme. Zatim pristupačno stanovanje, pristupačnu zdravstvenu skrb i slične stvari.</p>	<p>potrebe za kvalifikovanom radnom snagom, usklađenost potreba lokalnog tržišta rada sa obrazovnom upisnom politikom u srednje škole, smanjenje rada na „crno“, smanjenje broja nezaposlenih mladih, mjere i instrumente podrške za nezaposlene koji žele samostalno pokrenuti osobni biznis.</p>	<p>samozapošljavanje, oslobađanja od plaćanja općinske takse za registraciju obrta i dr.</p>	
<p>Industrija, inovacije, infrastrukture</p>	<p>U poslovnom sektoru su identifikovane potrebe koje se odnose na smanjenje opterećenja po</p>	<p>Identifikovane su potrebe koje se odnose na promociju ulaganja u općinu, jačanje saradnje sa dijasporom i osiguravanje podrške</p>	<p>Strateški razvojni okvir poklanja pažnju razvoju proizvodnog i izvozno orijentiranog poduzetništva, te</p>	<p>Djelimično usklađene</p>

	<p>osnovu rada, smanjenje fiskalnih i parafiskalnih nameta, jačanje pravne sigurnosti, konzistentnosti fiskalne politike, mjere kojima će se ublažiti negativni efekti rasta cijena i dr.</p> <p>U BiH snažno je prisutna potreba za smanjenjem birokratizacije poslovanja, jačanjem transparentnosti, digitalizacijom javnih usluga itd. Kada je riječ o izvozu, država još uvijek nije ispunila sve uvjete da bi poduzeća iz BiH mogla plasirati svoje proizvode van EU.</p> <p>Olakšavanje pristupa sredstvima iz EU i dr. fondova, u vidu pojednostavljenja administrativnih zahtjeva i procedura je velika potreba u</p>	<p>razvoju poduzetništva i općenito gospodarskom razvoju. Također, identifikovane su potrebe za unaprijeđenjem društvene infrastrukture.</p> <p>U narednom razdoblju potrebno je nastaviti raditi na razvoju specifičnih turističkih proizvoda i sadržaja. Također, potrebno je razvijati instrumente i načina potpore poljoprivrednoj proizvodnji.</p>	<p>formiranju i potpori razvoju novih poslovnih subjekata s posebnim naglaskom na poticanje mladih i start up poduzeća, kao i privlačenju poslovne dijaspore. Planirane su mjere koje se odnose na promociju ulaganja u općinu Posušje i druge mjere od značaja za razvoj poduzetništva. Neke od konkretnih mjera su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizacija poslovnog susreta dijaspore na godišnjoj razini - Izrada baze investicijskih projekata za privlačenje ulaganja - Dovršetak uređenja poslovnih zona u općini Posušje - Razvoj sheme potpore start up tvrtkama u tehnološkom parku - Proširenje Logističkog centra - Edukacija i informiranje 	
--	---	---	---	--

	<p>poslovnom, ali i civilnom sektoru.</p> <p>Za jačanje kapaciteta za inovativne aktivnosti i osvajanje novih tržišta potrebno je osigurati veća sredstva.</p>		<p>poljoprivrednih proizvođača</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osiguranje prostora za plasman poljoprivrednih proizvoda tipa gradske tržnice - Potpora organizaciji i održavanju turističkih događaja na godišnjoj razini (planinarenje, biciklizam) - Promocija kanjona Ričina – Tribistovo kao parka za pustolovni Turizam - Promocija turističke ponude općine Posušje i dr. <p>Kada je riječ o razvoju infrastrukture za aktivni turizam, planirane mjere su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izrada dokumentacije za viseći most u kanjonu Ričine - Izrada dokumentacije za instalaciju Zip Line na području Ričine/Tribistovo - Uređenje i obilježavanje 	
--	--	--	---	--

			<p>planinarskih, pješačkih i biciklističkih staza u Posušju</p> <p>- Uređenje poligona za slobodno penjanje na stijeni Orlov kuk.</p> <p>Planirano je opremanje prostorija kako bi se unaprijedio prostor za sportske aktivnosti.</p> <p>Planirana je izgradnja Doma kulture, odnosno adaptacija prostora i prenamjena u Dom kulture.</p>	
Smanjenje nejednakosti	Nisu identifikovane potrebe. Ne postoje saznanja ili istraživanja o nejednakostima u Posušju.	Raspoloživi dokumenti ne obrađuju posebno pitanja (ne)jednakosti. Na osnovu naprijed predstavljenih - dostupnih podataka, može se zaključiti da su neophodna poboljšanja u relevantnim oblastima, kao što su socijalna i zdravstvena zaštita, zapošljavanje, poduzetništvo, poboljšanje životnog standarda stanovnika itd.	Nisu definirane posebne mjere za smanjenje nejednakosti.	Neusklađene

		<p>Nejednakosti su uglavnom posljedica ograničenih mogućnosti na tržištu rada, neadekvatnih odgovora države na socijalne potrebe, neravnopravnosti polova, ograničenog pristupa obrazovanju itd.</p>		
<p>Održivi gradovi i zajednice</p>	<p>Ispitanici su ukazali na složenost i brojnost administrativnih procedura u zajednici u vezi sa rješavanjem određenih upita.</p> <p>Potrebno je osigurati i transparentnost javnih usluga i brže odvijanje javnih usluga.</p>	<p>Identifikovane su potrebe u vezi sa podizanjem kvalitete društvenih usluga i društvene infrastrukture, kao i kvalitete putne i komunalne infrastrukture.</p> <p>Postoji potreba za unaprijeđenjem fizičke infrastrukture, dostupnosti javnih usluga u ruralnim područjima.</p> <p>Općina Posušje se usmjerava ka razvoju utemeljenom na racionalnom i održivom korištenju prirodnih resursa.</p>	<p>Strateškim razvojnim okvirom su planirane mjere koje se odnose na prostorno planiranje i zemljišne knjige, urbano uređenje općine, podizanje kvalitete javnih usluga.</p>	<p>Djelimično usklađene</p>
<p>Odgovorna proizvodnja i potrošnja</p>	<p>Identifikovane potrebe se odnose na rješavanje divljih deponija, te razvoj sustava reciklaže.</p>	<p>Identifikovane potrebe se odnose na rješavanje problema - postojanja velikog broja divljih deponija, te razvoj sustava reciklaže i</p>	<p>Pored Sektorskog plana za zaštitu okoliša razvijenog u okviru strategije, općina Posušje ima urađen Lokalni Ekološki Akcijski Plan – LEAP za razdoblje</p>	<p>Usklađene</p>

		selektivnog prikupljanja otpada.	2016-2026. godina. Neke od važnih mjera i projekata u Akcijskom planu u sklopu LEAP-a se odnose na sanaciju općinske deponije "Konjovac", postavljanje zelenih otoka, izgradnju reciklažnih dvorišta, izgradnju Centra za gospodarenje otpadom i reciklažno dvorište unutar istog, organizovanje radionica, seminara u cilju edukacije i jačanja javne svijesti po pitanju otpada, saniranje divljih deponija na području općine Posušje.	
Očuvanje klime	Ne postoje precizne informacije o utjecaju i potrebama u vezi klimatskih promjena. Općenito, ispitanici su ukazali da najviše štete od klimatskih promjena imaju	Nisu identifikovane specifične potrebe u vezi sa ovim ciljem.	Tokom istraživanja nije prikupljena nijedna informacija koja bi ukazala da općina Posušje ima ili radi na akcionom planu održivog upravljanja energijom i prilagođavanja klimatskim promjenama	Neusklađene

	<p>lokalni poljoprivredni proizvođači, kao i poslovni subjekti koji se bave montažom i vanjskog ugradnjom određenih proizvoda. Postoje potrebe za prilagođavanjem poslovanja klimatskim prilikama i unaprijeđenjem zakonske regulative i podrške poslovnim subjektima na tom putu.</p>		<p>(SECAP) ili sličnom dokumentu.</p> <p>Nisu identifikovane posebne mjere, izuzev mjera koje se odnose na izgradnju komunalne infrastrukture uz zaštićen okoliš.</p>	
<p>Očuvanje vodenog svijeta</p>	<p>Nisu identifikovane specifične potrebe; ne postoji istraživanje istraživanje o podzemnim i nadzemnim vodama.</p>	<p>Postoji potreba za osiguravanjem pitke vodu za cijelo područje Posušja.</p> <p>Potrebno je regulirati divlje odlaganje otpada koje dovodi do nekontroliranog zagađenja vodotokova. Također, potrebno je regulirati odvodnju oborinskih voda sjevernog dijela grada koje se miješaju sa sa fekalnim vodama iz septičke jame stambenih zgrada na</p>	<p>Akcijski plan u sklopu LEAP-a obuhvata mjere koje se odnose na završetak izgradnje vodoopskrbnog sustava Rakitno, Tribistovo, Vir, završetak izgradnje pročištača pitkih voda, poboljšanje sistema javno-zdravstvene kontrole vode za piće, uspostavu registra mjesnih izvorišta i hidro-geoloških ispitivanja</p>	<p>Djelimično usklađene</p>

		zapadnom rubu Mokrog Doca.	izvorišta (lokacija, izdašnost i druge informacije), smanjenje emisije otpadnih voda iz industrijskih pogona i postrojenja, implementaciju odredbi iz okolišnih dozvola i primjena BAT-ova i dr.	
Očuvanje života na zemlji	Identifikovana je potreba za recikliranjem u poslovnom procesu i ispunjenjem zahtjeva koji se odnose na okoliš od strane poslovnog sektora.	Na osnovu ankete koja je provedena među stanovnicima Posušja u 2016, idenfitikovane potrebe se odnose na postojanje odgovarajuće kanalizacijske infrastrukture, smanjenje zagađenja poljoprivrednog zemljišta, zraka, regulisanja odlaganja otpada i dr.	Akcijskim planom u sklopu LEAP-a su definirane mjere i projekti koji se odnose na mjerenje kvaliteta zraka, podizanje svijesti i educiranje lokalnog stanovništva o važnosti očuvanja kvaliteta zraka, ispitivanje zemljišta sa aspekta kontaminacije teškim metalima, izgradnju reciklažnih dvorišta, ažuriranje i uređivanje katastra, uspostavljanja zemljišnih knjiga i dr.	Usklađene
Mir, pravda i snažne institucije	Nisu identifikovane specifične potrebe u vezi sa	Pitanja socijalne kohezije nisu posebno tretirana u	Na razini općine postoji „Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i	Djelimično usklađene

	<p>ovim ciljem. Međutim, na osnovu pregleda intervjua može se izvesti zaključak da je potrebno unaprijediti kvalitet javnih usluga.</p>	<p>dokumentima na lokalnom nivou.</p> <p>Općina je izradila dokument „Procjena ugroženosti općine Posušje od prirodnih i drugih nesreća.“</p> <p>Identifikovane su potrebe koje se odnose na unaprijeđenje stepena sigurnosti građana i podizanje kvalitete javnih usluga u zajednici.</p>	<p>materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u općini Posušje“ za razdoblje od 2019-2023. godine. U ovom programu su kao moguće prirodne katastrofe i velike nesreće definirani: potres, poplava, oluja i mraz, visoki snijeg i snježni nanosi, tehničkotehnošk e nesreće i ostalo gdje se ubrajaju požari.</p>	
<p>Partnerstvom do ciljeva</p>	<p>Dio ispitanika iz poslovnog sektora je pozitivno ocijenio suradnju u općini u vezi sa razmjenom informacija i potrebama gospodarstvenika (putem Udruge gospodarstvenika i dr).</p> <p>Dio ispitanika je ukazao na potrebu za poboljšanjem komunikacije sa općinskim strukturama glede njihovih potreba.</p>	<p>Općina je prepoznala značaj i potrebu izgradnje dijaloga između privatnog i javnog sektora u cilju kreiranja povoljnog poslovnog ambijenta.</p> <p>Primjer javno-privatnog partnerstva postoji u oblasti u oblasti prikupljanja otpadom.</p>	<p>Nisu definirane konkretne mjere, ali se kroz strateške dokumente i realizaciju aktivnosti može zaključiti da je općina orijentisana ka razvoju suradnje između javnog i privatnog, kao i sa civilnim sektorom.</p>	<p>Djelimično usklađene</p>